

KI-notat nr.: 26/10 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Fjellkraft AS / Mortensdalelva kraftverk		
Fylke/kommune:	Troms/Storfjord		
Ansvarlig:	Øystein Grundt	Sign.:	
Saksbehandler:	Jakob Fjellanger	Sign.:	
Dato:	18 FEB 2010		
Vår ref.:	NVE 200803519 - 16		
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken		

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Fjellkraft AS - Søknad om tillatelse til Mortensdalelva kraftverk i Storfjord kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	4
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	7
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	8
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	8
NVEs vurdering	13
NVEs konklusjon	16

Sammendrag

Fjellkraft AS søker etter vannressursloven § 8 om å bygge og drive et elvekraftverk med overføring av 2 små sidebekker i Mortensdalelva i Storfjord kommune. Kraftverket skal utnytte et fall på 290 meter og er planlagt med en installert effekt på 2,2 MW. Midlere årlig produksjon er beregnet til 6,3 GWh. Utbyggingen vil berøre en strekning på ca. 1,6 km av Mortensdalelva.

Storfjord kommune har fått Sweco til å utarbeide en plan for småkraftverk, med vurdering av de lokale vassdragenes verdier samt konsekvenser for natur og samfunn ved eventuell utbygging av disse. Mortensdalelva vurderes å ha liten til middels verdi og lavt konfliktnivå. Videre mener kommunen at man i konsesjonsvurderingen må vurdere betydning for biologisk mangfold både i det enkelte vassdrag og den samlede virkning av flere utbygginger innen et begrenset geografisk område. Kommunen anfører også at rørgater må graves ned. Utover dette har ikke kommunen fremmet noen krav knyttet spesielt til utbyggingen av Mortensdalelva.

Fylkesmannen i Troms mener at utbygging kan tillates med den minstevannsføring sommerstid som er foreslått i søknaden.

Troms Kraft Nett AS viser til rapport utarbeidet av NORSEC som konkluderer med at Mortensdalelva kraftverk kan koble seg til distribusjonsnettet uten ekstra investeringer i nettet, men at det i framtiden kan bli aktuelt å kreve anleggskostnader for opprustningstiltak nødvendiggjort av flere vannkraftutbygginger i Storfjord kommune.

Sametinget og Tromsø Museum har ingen merknader til prosjektet.

Grunneier Sigmund Larsen har anført at det er fisk i Mortensdalelva og at fossekall og falk hekker ved fossen.

NVE mener at det planlagte kraftverket, i tillegg til å gi 6,3 GWh i årlig fornybar energi etter foreliggende planer, vil gi et positivt bidrag til lokal verdiskapning og næringsaktivitet. Dette kan være viktig i Storfjord kommune som er med i tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark, med formål å styrke lokalt næringsliv samt å motvirke en negativ befolkningsutvikling. Ulempene knytter seg først og fremst til overlevelsen av mosesamfunn i elvegjelet, til hekkemuligheter for elvetilknyttede fugler som fossekall, og til fossen som landskapselement. I tillegg har både fylkesmannen og kommunen fokusert på den samlede virkningen av flere aktuelle vannkraftutbygginger i Storfjord kommune på landskap og lokalt naturmangfold.

NVE mener at ulempene for mosesamfunn og fugler, som er tilknyttet elva, i tilstrekkelig grad kan avbøtes ved minstevannsføring. Den samlede virkning for flere aktuelle utbygginger har begrenset aktualitet for Mortensdalelva pga. avstanden til andre aktuelle vannkraftprosjekter, samt at det er en god del elver og bekker i området som ikke er planlagt utbygd. NVE legger til grunn at fisken i Mortensdalelva først og fremst forekommer oppstrøms det planlagte inntaket, og dermed i liten grad blir berørt av tiltaket. NVE mener videre at en årlig kraftproduksjon på i underkant av 0,2 GWh, knyttet til overføring av sidebekkene, er liten i forhold til de negative konsekvensene overføringene vil ha for naturmiljøet, i form av terrengmessige inngrep og tørrlegging av to elvestrekninger, som ellers vil bidra med noe restvannføring. God terrengmessig tilpasning og revegetering av midlertidige inngrepsområder vil avbøte de andre negative virkningene av en utbygging.

NVE mener at fordelene ved hoveddelen av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir i medhold av vannressursloven § 8 Fjellkraft Mortensdalelva AS tillatelse til å bygge Mortensdalelva kraftverk, men uten de omsøkte overføringene fra sidebekker. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Fjellkraft AS, datert 16. juni 2008:

"Søknad om konsesjon for bygging av Mortensdalelva kraftverk (Márttaváhjohka)

Fjellkraft AS, sammen med grunneierne, ønsker å utnytte vannfallet i Mortensdalelva i Storfjord kommune i Troms fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Å bygge Mortensdalelva kraftstasjon
- Å bygge inntaksdam i Mortensdalelva ved ca. kote 360, med HRV dam kote 365 og inntak med stengeanordninger. LRV legges 1 m lavere.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- Bygging og drift av Mortensdalelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabel, som beskrevet i søknaden.

Fjellkraft AS har engasjert SWECO Norge AS til å utarbeide konsesjonssøknaden. Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden."

Fra utredningen av prosjektet refereres følgende data:

<i>Mortensdalelva kraftverk, hoveddata</i>		
<i>TILSIG</i>		<i>Hovedalternativ</i>
Nedbørfelt	km ²	9,6
Middelvannføring	l/s	410
Alminnelig lavvannføring	l/s	29
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	81
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	23
<i>KRAFTVERK</i>		
Inntak	moh.	365
Avløp	moh.	75
Lengde på berørt elvestrekning	m	1560
Brutto fallhøyde	m	290
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,656
Slukeevne, maks	l/s	920
Slukeevne, min	l/s	82
Tilløpsrør, diameter	mm	700-800
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	1700
Installert effekt, maks	MW	2,2
Brukstid	timer	2919
<i>MAGASIN</i>		
Magasinvolym	mill. m ³	0
HRV	moh.	365
LRV	moh.	364
<i>PRODUKSJON</i>		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,1
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	5,2
Produksjon, årlig middel	GWh	6,3
<i>ØKONOMI</i>		
Utbyggingskostnad	mill.kr	19,2
Utbyggingspris	kr/kWh	3,05

<i>Mortensdalelva kraftverk, Elektriske anlegg</i>		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	2,5
Spenning	kV	0,4
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	2,5
Omsetning	kV/kV	0,4/22
NETTILKNYTNING (kabler)		
Lengde	m	250
Nominell spenning	kV	22

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Storfjord kommune. Videre er søknaden sendt på høring til Storfjord kommune, Troms fylkeskommune, berørte statlige organisasjoner og private interesseorganisasjoner. Ved en feil ble ikke Kōnkämä sameby tilskrevet i høringsrunden. Denne feilen anser NVE som rettet opp (se nedenfor under NVEs merknader). Videre har NVE mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Storfjord kommune har i kommunestyremøte den 21.09.2009 behandlet en plan for småkraftverk hvor vassdragene i kommunen ble vurdert ut fra naturverdi og konfliktnivå. Mortensdalelva ble i rapporten vurdert som klar for utbygging (grønn statusfarge). Følgende ble vedtatt:

”Kommunedelplan for småkraftverk vedtas som veiledende med følgende presiseringer:

- 1. Storfjord kommunestyre vil legge vekt på at utbyggingen samordnes og gjennomføres ”klyngevis” av grønne/gule/blå områder mens røde områder skal skjermes. Men alle mulige utbygginger i et område/”klynge” må vurderes samlet i forhold til negative konsekvenser før tillatelse til ett anlegg gis.*
- 2. Utbyggingen av småkraftverk må ses i sammenheng med utbygging og forsterking av eksisterende kraftlinjenett i kommunen. Netteieren må derfor samordne sine utbygginger og forsterkinger av kraftledningsnettet i samråd med utbyggerne av småkraftanlegg.*
- 3. Rørgater må som hovedregel nedgraves i terrenget.*
- 4. Veianlegg som utbygges i forbindelse med småkraftanlegg er en ressurs for grunneiere og andre rettighetshavere i forbindelse med uttak av skogsvirke og annen næringsvirksomhet. Det bør opprettes avtaler mellom partene om rettighet til framtidig bruk av disse veiene i områder hvor det er skogressurser.*
- 5. Innspill fra Troms Fylkeskommune, kulturetaten tas til etterretning. Kommunestyret vil imidlertid presisere at kommunedelplanen for småkraftverk vil bli etterfulgt av konsesjonssøknad for det enkelte småkraftanlegg. Storfjord kommunestyre krever at både kjente og ukjente kulturminner m.v. må bli utredet som en del av konsesjonssøknaden for det enkelte anlegg. Dette gjelder også samiske kulturminner.*

6. *Biologiske konsekvenser i forhold til fiske og planter må kartlegges grundig før tillatelser gis. Videre må andelen av "urørt" natur totalt i Storfjord vektlegges i vurderingene."*

Fylkesmannen i Troms har i brev av 10.12.2008 anført følgende:

"Den planlagte utbyggingen vil ha størst virkning på interessene knyttet til landskapet, biologisk mangfold og friluftsliv. For å redusere de negative virkningene anbefaler vi at NVE gir villkår om minstevannføring om sommeren og vinteren som er 5 % av middel sommer- og vinter-middelvannføringen, hhv 0,08 m³/s og 0,02 m³/s."

Av saksutredningen framgår følgende:

"NVEs kartlegging viser at Storfjord er den kommunen med størst potensial for småkraftverk i Troms. Her — som andre steder — vil en full utbygging av alle potensielle medføre et totalt endret landskapsbilde. For enkelt-prosjektene er problemet å beskrive og vurdere effektene av en eventuell utbygging."

og videre

"De viktigste interessene i området blir landskapet, inngrepsfrie naturområder, biologisk mangfold og friluftslivet, og planens virkninger på disse.

Selve fossen er høy og imponerende sett rett nedenfra, men man må helt ned i skaret for å få et inntrykk av fossen i sin helhet, og her er det ikke mye ferdsel. Fra E6/E8 er kun den øverste delen av fossen synlig, og da på vinteren. En reduksjon av vannføringen vil ha mindre negative konsekvenser for landskapsbildet. En minstevannføring vil redusere de negative konsekvensene for landskapet som kan oppstå når vannføringen reduseres.

Ved en utbygging vil arealer som er 1-3 km og 3-5 km fra inngrep reduseres med vel 2 km² hver. Utbyggingen planlegges i et område med veier (skogsbilveier?, lovlig bygde veier? mm) og med snøskuterløype. Det går fram at området er berørt, og da er spørsmålet om en utbygging endrer forholdene noe særlig.

Mortensdalelva renner i flate partier over skogrensa og danner en ca 50 m høy foss i lavere skogsterreng. Ved fossen finner en fuktighetselskende og artsrik vegetasjon. Det er ikke registrert truede natur- eller vegetasjonstyper i influensområdet og heller ikke rødlistede arter, bortsett fra streifindivider av jerv og gaupe. Andre biologiske verdier er ikke kjent i nedbørsfeltet. Vannføringen vil bli sterkt redusert nedstrøms inntaksdam og restfeltet utgjør ¼ av inntaksfeltet. Fossens bidrag til fuktig mikroklima og vannhusholdningen for vegetasjonen blir redusert, men grunnvannssig i bratthenget vil sikre næringsrikt vann til plantelivet. Omfanget av virkningene vil være lite til middels negativt, og samlet konsekvens vil være liten negativ.

Reduksjonen i elvas vannføring vil i normalår bli tydelig merkbar for elvekantvegetasjon etter at snøsmeltingen er over i løpet av juni. Før tiltaket er middelvannføringen i juli, august og september hhv 1,19 m³/s, 0,57 m³/s og 0,41 m³/s. Etter tiltaket er tilsvarende tall: 0,45 m³/s, 0,07 m³/s og 0,02 m³/s. Dette vil først og fremst ha betydning i elvegelet og for flora og vegetasjon i bergsidene der. De fuktighetskrevede vegetasjonstypene nedenfor bratthenget (på sidene av fossen) vil med stor sannsynlighet få noe endrede vekstvilkår etter denne reduksjonen i vannføring i vekstsesongen, og elvegelet vil endre karakter mhp vegetasjon. Sigevann i grunnene uavhengig av vannstanden i elva vil sikre jordfuktigheten som er viktigst for disse artene og vegetasjonstypen. Vann i elva bidrar til fuktig mikroklima. Omfanget vurderes å være middels negativt. For å redusere de negative konsekvensene for vegetasjonen av redusert vannføring, vil en viss minstevannføring i fossen utover i vekstsesongen ha god effekt.

Kraftverket min og maks slukeevne er hhv 0,08 og 0,92 m³/s. Disse oppgitte slukeevnene gir gjennomsnittlig 129 dager pr. år med vannføringer under minste slukeevne og 51 dager med vannføringer større enn maksimal slukeevne. Det er følgelig behov for en minste vannføring i halvparten av året (normalår). En minste vannføring på 5 % av hhv av middel sommer og vintervannføring er ansett som tilstrekkelig for opprettholding av mesteparten av den vannelskende vegetasjonen i fossen og juvet. (5 % av middel sommer og vintervannføring er hhv 0,081 m³/s og 0,023 m³/s.)

Mortensdalen er nytt til friluftaktiviteter året rundt, men kanskje særlig om vinteren via snøskuterløypa som går innover dalen helt til Kilpisjärvi i Finland. Ikke-motorisert friluftsliv nytter gjerne områder som er lenger vekk fra elva, og berøres i liten grad av utbyggingsplanene. Anleggsarbeidene vil i perioder virke forstyrrende for turgåere og andre som bruker området til friluftsliv, men vil være av midlertidig karakter, da anleggsfasen er forventet å ha en lengde på ca. ett år."

Troms Kraft Nett AS har ved brev av 01.10.2008 anført følgende:

"Av høring forstås at ny produksjon skal mates inn i 22kV distribusjonsnett.

Troms Kraft Nett AS har tidligere etter henvendelse fra Fjellkraft AS, utført undersøkelser vedrørende påvirkning ny produksjon vil medføre med tanke på leveringskvalitet for sluttkunder tilknyttet berørt nett. Ut fra resultater fra nettundersøkelsen ble det utarbeidet en kortfattet rapport som ble sendt til Fjellkraft AS. Det er også utført en noe mer omfattende undersøkelse av nettet med tanke på flere kraftverk tilknyttet distribusjonsnettet i Storfjord. Rapporten er oversendt Fjellkraft AS.

Eventuelle forhold som medfører redusert leveringskvalitet til sluttkunder/forbrukere og som kan henføres produksjonsenhet, vil medføre restriksjoner for videre drift av produksjonsanlegget inntil forholdet er utbedret."

Sametinget har i brev av 15.10.2008 skrevet:

"Sametinget har ingen merknader til tiltaket."

Tromsø Museum, seksjon for kulturvitenskap, har i brev av 9. oktober 2008 skrevet følgende:

"Tromsø Museum har ingen merknader til søknaden fordi tiltak som planlegges i vann er nokså begrenset. Det finnes heller ingen registrerte kulturminner i tiltaksområdet og sannsynligheten for konflikt med kulturminner under vann vurderes som minimalt."

Sigmund Larsen, 9046 Oteren, som er eier av Mortensdalelva ovenfor den planlagte inntaksdammen, har i håndskrevet brev av 12.10.2008 anført følgende:

"Det er ikke hogd grensegate til Mortendalselven på nordre side for eiendommen 56/22 Dalhaug i Storfjord. Og eiendommen er ikke merket i søknaden. På sydsiden eier jeg til Sennevatnet. På nordsiden midt i dalen.

På nordsiden av fossen er det hekkeplass for falk og fossefall. Der er og har alltid vært fisk i Mortendalselven. Det er mye sol i fossen."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i e-post av 28.10.2008 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Kommentarer til Troms Kraft Nett AS"

*Troms Kraft Nett AS har i sin uttalelse vist til "Tilknytning av småkraftverk i Storfjord, revidert versjon sist oppdatert 18.07.2007". Analyserapporten omhandler 13 småkraftverk. Fra rapportens sammendrag siterer vi: **Mortensdalselva kraftverk kan tilknyttes uten investeringer i nettet. Det vil heller ikke være behov for styring av reaktiv produksjon, inntil eventuelle andre kraftverk tilknyttes samme radial.***

Så langt er det ikke kommet til andre prosjekt tilknyttet samme 22 kV radial. Forutsatt at konsesjon blir gitt og tidspunktet for bestilling av generator vil en kunne spesifisere nødvendige egenskaper for regulering av spenning. Standard utførelse for generatorer for småkraftmarkedet er en effektfaktor på 0,9; noe som til en viss grad gir mulighet for regulering av reaktiv produksjon. I og med at Fjellkraft har god kontakt med Troms Kraft Nett vil vi kunne fange opp ytterligere krav om spenningsregulering.

Kommentarer fra Sametinget

Sametinget har ingen merknader til tiltaket.

Kommentarer til Storfjord kommune

Vi har brakt i erfaring at småkraftplanen utarbeidet av Sweco Tromsø er ferdigstillet og i påvente av at denne skal innarbeides i kommunedelplanen, avventer vi kommunens uttalelse av denne.

Kommentarer til uttalelse fra Fylkesmannen i Troms

Fylkesmannens uttaler at utbygger vil måtte bruke eksisterende kjøreleder. Når det gjelder de 400 meter anleggsvei fra eksisterende kjørevei og bort til inntaket, vil denne bli opparbeidet og brukt i anleggsperioden. Etter at anlegget er bygget vil kjøreveien bli forsøkt revegetert slik at terrenget på noe sikt vil "ta veien tilbake". Det vil heller ikke bli behov for kjøreveien annet enn for tilsyn og lettere vedlikehold.

Når det gjelder endring av landskapsbildet har konsesjonssøknadens miljørapport vurdert dette og konkludert med at elva og redusert vannføring bare i liten grad vil endre landskapsbildet for det alminnelige friluftslivet. Dette har vi sammenfallende oppfatning av.

Inntaksdammen vil kun i liten grad sette sitt preg på terrenget (størrelsesorden 04-0,5 daa) og spesielt sett i forhold til at inntaksdammen blir etablert i en forsenkning i terrenget med bratte skrenter.

At fylkesmannen drøfter i hvilken grad dette er et inngrepsfritt område er vi ikke forundret over. Ferdselsveiene er ikke ordinære veier i noen forstand. Kjøring med store ATV'er i bratt terreng akselererer erosjonen og forvandler kjøreveiene til stygge sår i terrenget. Grøfter som leder vannet bort finnes ikke, noe som bidrar til økte skader. På vinters tid er det jevnlig trafikk med scooter, men ulempene i forhold til terrenget er neglisjerbare. Spørsmålet om en vannkraftutbygging endrer forutsetningene er et betimelig spørsmål.

I Fjellkraft kunne vi tenke oss å foreslå og snu problemstillingen slik at en utbygging er en mulighet for å ivareta terrenget slik det har vært. Tenker da på avskjæringsgrøfter i de bratteste partiene som leder vannet bort fra kjøreveien slik at erosjon minimaliseres. Tilføre kjøreveien grus av en slik kvalitet at denne blir liggende etc.

Når det gjelder foreslått sommer- og vintervannføring (minstevannføring) så er vi av den formening at en minstevannføring og med tillegg av restfeltet nedenfor inntaket tilfører såpass mye vann at krav til minimum fuktighet ivaretas. Fylkesmannen uttaler at en minstevannføring på 5 % av hhv av middel sommer og vintervannføring ansees som tilstrekkelig for å opprettholde mesteparten av den vannelskende vegetasjonen i fossen og juvet. (5 % av middel sommer og vintervannføring er hhv 0,081 m³/sek og 0,023 m³/sek). Noe vi bifaller.

Universitet i Tromsø

Ingen merknader til søknaden fra Universitetet.

Andre høringsuttalelser

Viser til uttalelse fra Sigmund Larsen, 9046 Oteren som er grunneier i Mortensdalelva lenger opp i vassdraget enn inntaket."

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

Mortensdalelva er vurdert i "Kommunedelplanen for småkraftverk", som er utarbeidet av Sweco på oppdrag fra Storfjord kommune. Ut fra en samlet vurdering konkluderer rapporten med at Mortensdalelva har "Liten til middels verdi", og i konfliktvurderingen konkluderes med "Liten til middels negativ konsekvens".

På oppdrag fra Fjellkraft AS har Hydrateam AS utarbeidet en rapport ut fra målinger av vannføringen i Mortensdalelva og sidebekken i sør. På målingsdagen utgjorde sidebekkens vannføring ca. 3% i forhold til vannføringen nedenfor det planlagte inntakspunktet i Mortensdalelva. Det anføres i rapporten at bidraget vil kunne være større i perioder med større nedbørsmengder eller snøsmelting.

På oppdrag fra Troms Kraft Nett AS har Norsk Systemplan og Enøk AS (NORSEC) skrevet en rapport, datert 18.7.2007, hvor de vurderer kapasiteten i distribusjonsnettet med tanke på småkraftprosjekter i Storfjord kommune. For Mortensdalelva kraftverk konkluderer rapporten med at produsert kraft kan leveres til distribusjonsnettet uten at nettet trenger investeringer.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Fjellkraft AS er en av Norges største utviklere av småkraftverk og har ca. 100 småkraftverk i drift, under bygging eller under planlegging. Samlet produksjon for de planlagte kraftverkene er ca. 1,4 TWh. Selskapet er blitt et heleid datterselskap i Nordkraftkonsernet. Nordkraft AS er et offentlig eid kraftselskap med hovedkontor i Narvik.

Søker har bedt om at eventuell konsesjon tildeles Fjellkraft Mortensdalelva AS, som er i ferd med å etableres. Etter etablering vil Fjellkraft Mortensdalelva AS være et heleid datterselskap til Fjellkraft AS, men der grunneierne har opsjon på å kjøpe seg inn i selskapet.

Fjellkraft AS har inngått kontrakt om leie av fallrettighet og tomt med grunneierne. Grunneierne Jonny Eivind Pedersen, eier til gnr./bnr. 56/ 6, 21 og Herman Aspelund, eier til gnr./bnr. 55/ 14, 33, har fallrettighetene, og er de eneste grunneiere som blir direkte berørt av prosjektet.

Om søknaden

Det er søkt om tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Mortensdalelva kraftverk med overføring av 2 små sidebekker i Storfjord kommune.

Søker ønsker å utnytte et fall på ca. 290 m i Mortensdalelva mellom kote 365 kote 75. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på maksimalt 2,2 MW og årlig middelproduksjon på 6,3 GWh. Utbyggingen vil berøre omlag 1,6 km av elvestrekningen. Kraftverket skal produsere elektrisk strøm for levering til distribusjonsnettet.

Beskrivelse av området

Mortensdalelva ligger i et dal- og fjordlandskap. Elva renner fra Mortensdalen, som er en hengende dal i fjellmassivet mellom Balsfjordeidet og Signaldalen, og ned dalsiden til hoveddalen Balsfjordeidet hvor den løper sammen med Balsfjordelva.

Berggrunnen består i hovedsak av metasandstein og skifer på sørsiden av elva og kalkglimmerskifer og glimmergneis på nordsiden. Berggrunnen er dekket av tynn morene i øverste del av området, med tykkere morene og breelvavsetninger lenger nede. I mye av nedløpet i dalsiden renner Mortensdalelva i en bekkekløft. Elva renner med jevnt fall i ca. 900 meter fra inntaket og ned til kote 200. Der går den utfor et bratt stup og danner en markant foss ca. 50 meter høy. I nedre deler har elva gravd seg ned i løsmasser som danner en bratt og stedvis ustabil skråning ned mot elva. Elvebunnen består delvis av bart berg, og delvis av grus og steiner. Prosjektområdet er dekket av frodig fjellbjørkeskog i nedre del, og mer spredt fjellbjørkeskog i øver del. I bunnen av hoveddalføret, Balsfjordeidet, ligger hovedvei (E6/E8) samt enkelte gårdsbruk. Lenger opp i dalsiden er det lite kulturpåvirkning bortsett fra skuterløypen over mot Paras i Signaldalen, samt enkelte hytter.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Det er ingen eksisterende inngrep i Mortensdalelva.

Teknisk plan

Overføringer

Det er søkt om å overføre to sidebekker til inntaksdammen gjennom nedgravde rør. En sidebekk ligger på sørsiden og en ligger på nordsiden av hovedelva. Overføringsrørene vil ha en lengde på henholdsvis om lag 350 meter og 150 meter. Sidebekken kommer inn i Mortensdalelva henholdsvis om lag 0,5 og 1 km nedenfor inntaksdammen.

Inntak

Inntaksdammen er planlagt på ca. kote 365. Den vil være av betong med en høyde på midten på ca. 5 meter, som blir mindre til begge sider, og en bredde på ca. 30 meter.

Rørgate

Fra inntaksdammen til kraftverket vil vannet bli ført i et tilløpsrør med 700 eller 800 mm diameter. Tilløpsrøret vil være ca. 1,7 km og skal graves ned i stedege løsmasser (hovedsakelig morene) på hele strekningen. Traseen vil de første 400 meterne gå i fjellbjørkeskogsterreng. Deretter vil den gå parallelt med traktorveien/skuterløypen på sørsiden av Mortensdalelva.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen skal plasseres ca. 100 meter ovenfor der elva passerer under Europaveien (E6/E8). Bygningen vil få en grunnflate på ca. 80 m², bli oppført i betong, og tilpasset terrenget. En kort avløpskanal fører vannet tilbake til Mortensdalelva. Det er planlagt installert et peltonaggregat med effekt på 2,2 MW, som ventes å gi en årlig middelproduksjon på 6,3 GWh.

Elektriske anlegg

Fra kraftstasjonen legges en kabel med 20 mm² tverrsnitt, til et koblingspunkt med skillebryter for tilkobling til eksisterende 22 kV-linje, som går langs dalen. Kabellengden blir ca 250 m.

Kraftstasjonen får en transformator (2,5 MVA, 0,4kV/22 kV) plassert i egen overbygget nisje i tilknytning til kraftstasjonen.

Veier

Kraftverket vil benytte eksisterende avkjøring fra E6/E8 nede i hoveddalen. Oppover langs Mortensdalelva er det bygget traktorveier på begge sider. Prosjektet vil benytte veien på sørsiden, der veien utbedres etter behov og forlenges ca. 350 m fram til inntaksdammen. Den nye veien vil følge planlagt røttrasé.

Massetak og deponi

Ifølge søknaden er det ikke behov for massetak eller deponi. Eksisterende massetak like ovenfor kryssningspunktet mellom Mortensdalelva og riksveien bør eventuelt kunne benyttes som uttakssted.

Hydrologiske virkninger

Vannføringen vil bli påvirket i om lag 1,6 km av elva, mellom inntaket og utløpet fra kraftverket.

Det hydrologiske grunnlaget for beregningene i søknaden er NVEs avrenningskart for årene 1961-90, samt data fra målestasjonen 204.1 Solli i nabofeltet øst for Mortensdalelvas nedbørsfelt.

Mortensdalelva kraftverk vil utnytte et nedbørsfelt på 9,6 km², som har lav sjøprosent og ingen breer. Kraftverket har maksimal slukevne på 920 l/s og minste slukevne på 82 l/s. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 410 l/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til ca. 29 l/s. 5-persentilverdi for sommer- og vintervannføring er hhv. 81 l/s og 23 l/s. Tilsiget fra lokalfeltet på utbyggingsstrekningen utgjør 80 l/s.

Etter utbyggingen vil midlere vannføring nedenfor inntaket bli 180 l/s, tilsvarende 43,4 % av midlere årstilsig. Når vannføringen ligger innenfor kraftverkets slukeevne, vil det kun være minstevannføring som slippes forbi inntaket. Ifølge søknaden vil vannføringen i et middels år være større enn største slukevne i 51 døgn, og mindre enn minste slukevne i 129 døgn.

Det er ikke planlagt magasiner i feltet og dermed ingen omfordeling av vann i tid. I prosjektområdet vil vannet i Mortensdalelva ledes i rør ned til kraftverket. Det er planlagt slipp av minstevannsføring i sommerperioden tilsvarende 5-persentilverdien, men intet om vinteren.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig årlig kraftproduksjon i Mortensdalelva kraftverk til ca. 6,3 GWh fordelt på 1,1 GWh vinterproduksjon og 5,2 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 19,2 mill. kr med prisnivå januar 2008. Dette gir en utbyggingspris på 3,05 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader, og har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Prosjektet beslaglegger arealer fra inntak til kraftstasjon. Inntaksdammen berører ca. 200 m² i tillegg til selve elveleiet. Rørgaten vil beslaglegge en sone langs rørtraseen, som hovedsakelig vil følge eksisterende traktorvei. Der det passer, kan rørgaten også graves ned i selve veien. Traseen vil forøvrig tilsås ved avslutning av arbeidene. Kraftstasjonen vil ligge mellom atkomstveien og elveleiet og vil kreve ca 300 m², inklusive utearealer.

Fjellkraft AS har inngått kontrakt om leie av fallrettighet og tomt med grunneierne. Det vil ikke være aktuelt med ekspropriasjoner fra disse.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Utbyggingsområdet er definert som LNF-område i kommunes arealplan. Prosjektet er tatt med i kommunens delplan for småkraftverk under kategori 4 (fargekode grønn), der prosjektene vurderes å ha liten konflikt samt å være realiserbare. Eventuell realisering forutsetter imidlertid at aktuell utbygger anser prosjektet som økonomisk lønnsomt.

Samlet plan (SP)

Det er ingen prosjekter i Mortensdalelva som er med i Samlet plan, og dette prosjektet er under grensen for vurdering i SP.

Verneplan for vassdrag

Det er ingen verneplaner for Mortensdalelva.

Inngrepsfrie områder (INON)

Prosjektet medfører en reduksjon av inngrepsfrie områder (INON) ved at 2,22 km² av INON sone 2 (1-3 km fra tekniske inngrep) ikke lenger vil være definert som INON-områder, mens 0,35 km² av INON sone 1 (3-5 km fra tekniske inngrep) vil flyttes til INON sone 2. Det vil ikke være noen reduksjon i villmarkspregete områder (>5 km fra tekniske inngrep).

Nasjonale laksevassdrag

Utbyggingen berører ikke nasjonale laksevassdrag.

Andre verneområder

Nord og vest for prosjektområdet ligger *Lyngsalpan landskapsvernområde*, og i sør grenser nedbørfeltet til Nordkjoselva, som er vernet i Verneplan III for vassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt sentrale og lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 31.10.2008 sammen med representanter for søkeren samt grunneiere, kommunen, fylkesmannen og Reindriftsforvaltningen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Storfjord kommune stiller seg positive til utbygging av Mortensdalelva. I kommunens vedtak av planen for småkraftverk innen kommunens områder fremgår videre at det enkelte prosjektets konsekvenser for det lokale naturmangfoldet bør vurderes i sammenheng med andre nærliggende og aktuelle vannkraftprosjektene. Ut over dette har ikke kommunen fremmet noen krav til avbøtende tiltak eller spesielle hensyn tilknyttet Mortensdalelva kraftverk.

Fylkesmannen anfører at det bør slippes minstevannføring tilsvarende 5-persentilverdien både sommer og vinter, for å kompensere de negative konsekvensene utbyggingen vil ha for naturmiljøet langs elva.

Troms Kraft Nett AS har ingen innsigelser mot utbyggingen, men nevner at det kan bli krevd anleggsbidrag i forbindelse med opprustning av distribusjonsnett som følge av flere nye utbygginger i Storfjord kommune.

Sametinget og Tromsø museum har ingen innsigelser mot utbyggingen.

Sigmund Larsen (eier til øver del av Mortensdalelva) har ingen innsigelser mot utbyggingen, men anfører at det er fisk i Mortensdalelva, og at fossefall og falk hekker på nordsiden av fossen.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Det forventes at prosjektet vil gi ca. 6,3 GWh i ny årlig fornybar kraft.
- Tiltaket vil gi grunneiere, søker og kommunen inntekter.
- Tiltaket kan bidra til å opprettholde lokal bosetning og gi lokal verdiskapning og næringsaktivitet.

Ulemper

- En utbygging vil medføre kraftig redusert vannføring i de nederste 1,6 km av Mortensdalelva, og dermed påvirke lokalt naturmangfold, landskap og friluftsliv.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder et elvekraftverk uten reguleringsmagasin i Mortensdalelva. To små sidebekker er planlagt overført til inntaksdammen. Kraftverket er planlagt med inntaksdam i betong, nedgravd rørgate, kraftstasjonsbygning, vei og tilkobling til eksisterende distribusjonsnett. Kraftverket vil benytte et fall på 290 m fra kote 365 til kote 75.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Mortensdalelva vil miste mye av sin vannføring i omlag 1,6 km mellom inntaksdammen og kraftverket. Det samme gjelder nedenfor inntakene i sidebekkene, som søker ønsker å overføre til inntaksdammen. Mengden vann som overføringene vil bidra med, og tidsperiodene for dette, vil ha stor betydning for økningen i kraftproduksjon som overføringene vil medføre. På oppdrag fra Fjellkraft AS har Hydrateam AS utarbeidet en rapport ut fra målinger av vannføringen i Mortensdalelva og sidebekken i sør. På målingsdagen utgjorde sidebekkens vannføring ca. 3% i forhold til vannføringen like nedenfor det planlagte inntakspunktet i Mortensdalelva. Dette indikerer at sidebekkenes bidrag vil være beskjedne. Det anføres i rapporten at bidraget vil kunne være større i perioder med større nedbørsmengder eller snøsmelting. På den annen side er det ikke usannsynlig at mye av det overførte vannet i slike perioder vil gå som flomtap da anleggets slukevne allerede vil være oversteget, og inntaksdammen ikke har lagringskapasitet av betydning. NVE legger til grunn at kraftproduksjonen tilknyttet overføring av sidebekkene er svært begrenset.

Biologisk mangfold

De største biologiske verdiene som berøres av utbyggingen er knyttet til mosesamfunn nær fossen i bekkekløften, og elva som habitat for fossefall. Ifølge søknadens rapport om biologisk mangfold (her kalt "miljørappporten") ble det i elvegjelet like nedstrøms fossen registrert en rekke fuktighetskrevede moser, hvorav noen er mindre vanlige i de nordlige delene av landet. Miljørappporten nevner også at det ikke kan utelukkes at det finnes rødlistete mosearter i fossen, men at man ikke kunne ta prøver i det området på grunn av meget vanskelig tilgjengelighet. Videre nevner rapporten at det ble observert fossefall som viste hekkeadferd langs elveløpet. Fossefallet lever i stor grad av insektlarver den finner på elvebunnen. Om vinteren er den avhengig av åpent vann i bekker og elver for søk etter mat. I tillegg finner den ofte hekkeplasser i bratte områder nær brusende vann, bak fosser osv, der ungene vil være vanskelige å oppdage av predatorer.

Det er ikke gjennomført fiskeundersøkelser i den del av Mortensdalelva som blir berørt av inngrepet. Ifølge miljørappporten vedlagt søknaden er det ikke registrert oppvandring av fisk fra sjøen eller stasjonær fisk i nedre del av Mortensdalelva. Den 50 m høye fossen er et absolutt oppgangshinder. Ifølge grunneieren lenger opp i Mortensdalelva er det fisk i vassdraget. Hvis det finnes fisk ovenfor fossen kan det ikke utelukkes at det finnes fisk lenger ned i vassdraget, som følge av nedvandring. NVE legger likevel til grunn at det er lite fisk i den delen av elva som blir direkte berørt av inngrepet.

NVE legger til grunn at redusert vannføring i Mortensdalelva vil kunne ha negative virkninger for det biologiske mangfoldet i og langs elva. Fylkesmannen anfører at de negative virkningene for vegetasjon langs elvekantene i betydelig grad kan reduseres ved minstevannføring. NVE er enig i dette og mener at minstevannføring vil være et avbøtende tiltak i Mortensdalelva for både å opprettholde en tilstrekkelig del av det frodige mosesamfunnet, samt gi fossefallet fortsatte hekkemuligheter. Det kan også være hensiktsmessig å stimulere hekkemulighetene for fossefall ved å etablere kunstige rugeplasser. Dette kan fylkesmannen ev. pålegge i medhold av standard naturforvaltningsvilkår.

NVE legger til grunn at nedgraving av rør på henholdsvis 350 og 150 meter for å overføre de nærmeste sidebekkene, vil føre til betydelige sår i vegetasjonen på overgangen mellom skog og snaufjell, og som det vil ta lang tid for naturen å hele. I tillegg vil medfølgende tørrlegging ha negative konsekvenser for naturmiljøet i og langs sidebekkene. NVE mener at de negative virkningene for disse naturverdiene som følge av inngrepene, er store i forhold til en årlig kraftmessig gevinst på i underkant av 0,2 GWh.

Landskap

Mortensdalelva er i liten grad synlig fra veien (E6/E8) som går over Balsfjordeidet. Av søknaden går det fram at kun den øverste del av fossefallet er synlig fra veien, og dette kun i perioder når det ikke er løv på trærne. Dette fikk NVE bekreftet under befaringen den 31.10.2008. NVE legger til grunn at landskapsbildet, sett fra alminnelig trafikkerte områder, ikke vil bli vesentlig påvirket ved utbyggingen, og at med slipp av noe minstevannføring vil virkningene være akseptable.

Det vil være en reduksjon av inngrepsfrie områder (INON) ved at 2,22 km² av INON sone 2 (1-3 km fra tekniske inngrep) ikke lenger vil være definert som INON-områder, mens 0,35 km² av INON sone 1 (3-5 km fra tekniske inngrep) vil flyttes til INON sone 2. Det vil ikke være noen reduksjon i villmarkspregete områder (>5 km fra tekniske inngrep).

NVE mener at tapet av INON-områder er beskjedent og at de tekniske innretningene som følge av utbyggingen vil være begrenset. Vi har derfor ikke tillagt dette begrensede bortfallet noen avgjørende vekt.

Brukerinteresser og friluftsliv

Fylkesmannen anfører at Mortensdalen nyttes til friluftaktiviteter året rundt, men kanskje særlig om vinteren via snøskuterløypa som går innover dalen. Ikke-motorisert friluftsliv nytter gjerne områder som er lenger vekk fra elva, og berøres i liten grad av utbyggingsplanene. Snøskuterløypa vil kunne bli påvirket i anleggsfasen. De nærmeste hyttene tilhører grunneierne i prosjektområdet. Det er ikke blitt fremmet merknader mot prosjektet fra andre direkte berørte grunneiere eller hytteiere. NVE legger til grunn at brukerinteresser og friluftsliv i liten grad blir negativt påvirket av tiltaket.

Kulturminner

Sametinget har ikke hatt merknader til søknaden og fylkeskommunen har ikke uttalt seg. For øvrig henvises til den generelle aktsomhetsplikten som følger av kulturminneloven, og som er nedfelt i standard konsesjonsvilkår.

Samiske interesser og reindrift

Det er ikke framkommet at samiske interesser eller reindriftsinteresser i vesentlig grad blir berørt av inngrepet. Etter konvensjon mellom Norge og Sverige om grenseoverskridende reindrift datert 7.10.2009, har Könkämä sameby rett til reinbeite i Mortensdalen. Som ovenfor nevnt ble ikke Könkämä sameby tilskrevet i høringsrunden. Under et møte i Kautokeino den 3.3.2009 som NVE holdt for reindriftsinteresser i Nord-Troms og Finnmark, deltok imidlertid representanter for Könkämä sameby. Under dette møtet ble flere vannkraftprosjekter i området gjennomgått, deriblant søknaden om Mortensdalelva kraftverk. Videre har søker opplyst at representanter for Könkämä sameby deltok på en privat befaringsreise med søker i Mortensdalelva 24.6.2008. Det framgår også at representant for Könkämä ble gjort oppmerksom på NVEs høringsfrist i epost av 4.9.2008. NVE legger derfor til grunn

at representant for Könkämä sameby er blitt informert om søknaden og har blitt oppfordret til å uttale seg.

Ifølge søker ble det under den private befaringen i juni 2008 bl.a. diskutert om den planlagte inntaksdammen bør gjerdes inn, for å unngå problemer knyttet til at vannet i inntaksdammen ikke så lett vil fryse. NVE mener at dette kan være et formålstjenlig avbøtende tiltak, men at søker må bli enig med reinbeiteinteressene om dette, samt hvilken type gjerde som evt. bør velges, dimensjonering osv.

Vi vil ellers vise til at hverken reindriftsforvaltningen eller det lokale reinbeitedistriktet har avgitt noen høringsuttalelse til tross for at de har kjent til saken i lang tid.

Samfunnsmessige virkninger

Prosjektet vil i driftsfasen produsere fornybar kraft. I tillegg representerer prosjektet økt verdiskapning i Storfjord kommune, og vil kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning og næringsaktivitet. Storfjord kommune er med i tiltakssonen i Troms og Finnmark med særskilte økonomiske stimuleringsordninger for å opprettholde bosetningen.

Sumvirkninger

Det er ikke utarbeidet regional plan for småkraft i Troms fylke. Retningslinjene som Olje- og energidepartementet (2007) har gitt til bruk for utarbeidelse av slike planer, ligger likevel til grunn for NVEs behandling av konsesjonssøknader om små kraftverk. Søknader på prosjekter som ligger geografisk nær hverandre og som er noenlunde sammenfallende i tid, forsøker NVE i størst mulig grad å behandle parallelt for å fange opp mulige sumvirkninger.

Storfjord kommune har et stort potensial for småkraftproduksjon. I kommunens plan for småkraftverk er alle kjente prosjekter (33 stk.) listet opp, og inndelt i fire kategorier vurdert etter miljøkonfliktgrad: 1. (fargekode rød): Stor konflikt – kan i liten grad dempes med avbøtende tiltak, 2. (blå): Middels til stor konflikt – utforming som reduserer landskapsinngrep kan gjøre prosjektet realiserbart, 3. (gul): Middels konflikt – utforming og videre undersøkelser avklarer om prosjektet er realiserbart og 4. (grønn): Liten konflikt – trolig realiserbart forutsatt lønnsomhet. Planen er retningsgivende for kommunens behandling og tilrådning av småkraftsøknader.

I tillegg til Mortensdalelva kraftverk, som er plassert i kategori 4, er det søkt om utbygging av Bergselva, Storelva (Elsneselva), Bentsjordelva og Larsbergelva langs østsiden av Storfjorden. I Kitdalen foreligger søknad om bygging av Norddal kraftverk og Øvre Norddalen kraftverk. Sammen med et prosjekt i Vassdalselva i Signaldalen er disse prosjektene i slutfasen av behandlingen i NVE. I eget vedtak av i dag har NVE gitt tillatelse til bygging av Bergselva kraftverk. Kjeldalselva kraftverk på vestsiden av Storfjorden har nylig fått konsesjon. Søknaden om bygging av Rovejohka kraftverk i Skibotnelva er ennå ikke tatt til behandling, og det samme gjelder Kortelva kraftverk i Signaldalen og Tverrdalselva kraftverk. Tverrdalselva munner ut i Balsfjordelva nær Mortensdalelvas utløp, men på motsatt siden av dalen og noe nærmere Storfjorden.

Med unntak av søknaden om bygging av det nærliggende Tverrdalselva kraftverk, er alle kjente prosjekter beliggende et godt stykke unna Mortensdalelva kraftverk, og i andre dalfører eller ved Storfjorden. Behandlingen av Tverrdalselva kraftverk ligger et stykke fram i tid. Fjordområdet blir ikke påvirket i denne saken, og ut fra høringsuttalelsene synes konfliktnivået å være lavt, noe også kommunens småkraftplan viser. Ut fra dette har NVE funnet det forsvarlig å sluttbehandle saken, da vi ikke kan se at det er vesentlige virkninger som får betydning for allmennheten eller øvrige interesser utenfor prosjektområdet.

Oppsummering

NVE mener at det planlagte kraftverket kan være et positivt bidrag til lokal verdiskaping, og at det etter foreliggende planer vil gi ca. 6,3 GWh i ny årlig fornybar energiproduksjon. Landskapsbildet sett fra områder som trafikkeres jevnlig vil i liten grad endres ved inngrepet, og hverken motorisert eller ikke-motorisert friluftsliv vil i særlig grad bli berørt av inngrepet. Inngrepet vil ha enkelte negative konsekvenser for naturmiljøet langs den delen av elva som får endret vannføring, men dette kan etter vårt syn avbøtes ved krav om minstevannføring. Forøvrig har det framkommet lite som indikerer betydelige negative konsekvenser av tiltaket.

NVE mener videre at kraftproduksjonen på i underkant av 0,2 GWh, knyttet til overføring av sidebekkene, er liten i forhold til de negative konsekvensene overføringene vil ha for naturmiljøet, i form av terrengmessige inngrep og tørrlegging av to elvestrekninger, som ellers vil bidra med noe restvannføring.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved hoveddelen av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser. Kravet i vannressursloven § 25 anses dermed for oppfylt. NVE gir Fjellkraft Mortensdalelva AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Mortensdalelva kraftverk, men ikke til overføring av sidebekkene. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske høyspentanlegg og legging av 22 kV jordkabel fram til eksisterende linjnett. Troms Kraft Nett AS har som netteier og områdekonsesjonær kommentert linjetilknytningen og opplyst at det er ledig kapasitet i distribusjonsnettet til å motta kraftleveransen. Netteier har påpekt overfor Fjellkraft AS at forhold som medfører redusert leveringskvalitet pga. kraftverket kan medføre restriksjoner på driften. Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, men er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart.

Troms Kraft Nett AS kan stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det i så fall ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon. Dersom Fjellkraft AS ønsker egen anleggskonsesjon, må det sendes inn søknad om dette når eksakt størrelse på elektriske installasjoner er klart. NVE kan da meddele egen anleggskonsesjon for kraftverket.

Norsk Systemplan og Enøk AS (NORSEC) har på oppdrag fra Troms Kraft Nett AS utarbeidet rapporter der kapasiteten i nettet vurderes, og utredet alternativer for oppgradering av nettet i Storfjord kommune. Bakgrunnen er at kommunen i sin plan for småkraftverk har åpnet for vannkraftprosjekter i forholdsvis mange av kommunens elver.

Tiltakshaver må, grunnet mulig behov for oppgradering av lokal- og/eller regionalnett, dokumentere at det er tilgjengelig kapasitet før detaljplanen godkjennes av NVE.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	410
Alminnelig lavvannføring	l/s	29
5-persentil sommer	l/s	81
5-persentil vinter	l/s	23
Største slukeevne	l/s	920
Minste slukeevne	l/s	82

Søker har i søknaden foreslått at det om sommeren skal slippes minstevannsføring tilsvarende 5-persentilverdien. Fylkesmannen er enig i dette, men mener at det i tillegg skal pålegges slipp av minstevannføring om vinteren tilsvarende 5-persentilverdien, beregnet til 20 l/s. Fylkesmannen anfører at denne minstevannføring vil være nok til å ta vare på det biologiske mangfoldet langs elva. I sine kommentarer til høringsuttalelsen bifaller Fjellkraft AS dette kravet.

Uten slipp av minstevannføring vil det kun være overløp ved inntaket og lokalt tilsig fra restfeltet tilbake i elva. Selv om det ikke er påvist særlig markante landskapselementer eller truede arter, mener NVE at det må slippes minstevannføring hele året, slik at elva fortsatt kan ha en viss landskapsmessig verdi, og at vanntilknyttet liv i og langs elva i tilstrekkelig grad opprettholdes.

Vannføringen om sommeren må være såpass høy at elveleiet er vanndekket og strømhastigheten stor nok til at elva sees tydelig fra omliggende terreng. NVE mener at en minstevannføring på minimum 80 l/s om sommeren vil være tilstrekkelig for dette. En slik vannføring vil også sikre at fuktighetskrevene og vanntilknyttede arter får nok fuktighet. For resten av året er NVE av den oppfatning at en mindre vannføring vil ivareta det biologiske mangfoldet.

NVE mener derfor at det må slippes en minstevannføring på 80 l/s om sommeren. Sammen med overløp ved inntaket og bidrag fra restfeltet vil vannslippet ivareta elva som landskapselement og habitat for vanntilknyttede organismer. Sommerperioden er satt til 1. juni – 30. september da snøsmeltingen starter seint i det høytliggende, arktiske nedbørsfeltet. Resten av året skal det slippes 20 l/s.

Ved at overføringene er avslått vil restvannføringen nedenfor inntaksdammen bli noe større enn lagt til grunn i søknaden. Vannføringen i sidebekkene er likevel i tørre perioder såpass lav at hovedtyngden av tilsiget vil komme i hovedelva. Avslaget på overføringene er derfor ikke tillagt særlig vekt ved bestemmelsen av minstevannføringen.

Det skal etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Minstevannføringen er i samsvar med forslaget i kommentarene til høringsuttalelsene. Ettersom overføringene ikke er tillatt vil kraftverket få en årlig produksjon på om lag 6 GWh.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydemping og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post. Nettilknytningen må være avklart før NVE godkjenner detaljplan.

Rørgaten skal graves ned på hele strekningen dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn.

Endelig plassering og utforming av inntaksdammen må komme fram i detaljplanene. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Kömkämä sameby må få anledning til å uttale seg om detaljplanene, samt om når på året anleggsvirksomheten bør foregå og eventuelle behov for avbøtende tiltak ved inntaksdammen.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen, selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak, utover eventuelt etablering av hekkeplasser for fossefall. Evt. pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kulturminneloven § 8 (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi tillatelse etter forurensningsloven.

Under befaringen den 31.10.2008 ble det observert en del militære installasjoner i form av bunkere, nær nedre del av Mortensdalelva. NVE legger til grunn at det ved en gjennomføring av prosjektet ikke blir påført skade på annen eiendom, og at dersom tiltaket er i konflikt med bunkersene må det avklares med eieren om det kan gjennomføres.